

Gaven en bedieningen in discipelschap

Preek n.a.v. Romeinen 12: 4-8

Ds. Maarten van Loon, maart 2015

Liturgie

Votum en zegengroet

Zingen: Psalm 139: 6, 11

Gebed

Schriftlezing: Romeinen 12: 4-9a (t/m 'Laat uw liefde oprecht zijn')

Zingen: LvK gezang 106: 1, 2, 3

Kinderen naar Bijbelklas. Groep 1 t/m 4.

Preek

Halverwege de preek zingen: NLB gezang 970

Na de preek zingen: GKB gezang 103: 1, 5, 6, 9

Kinderen terug uit Bijbelklas + korte terugkoppeling

Zingen: 'Ik ben hand en jij de voet' (Elly&Rikkert)

Tien Geboden

Zingen: Psalm 135: 1, 11

Gebed

Collecte

Zingen: LvK gezang 481

Zegen

Preek

Deel 1

[1] Er waren eens twee waterkruiken. Kijk hier zie je. Allebei werden ze gebruikt om water te halen bij de waterput buiten het dorp. Maar: in één van de twee kruiken zat een barst. Elke keer op de terugweg naar het dorp sijpelden er waterdruppels door die barst. Aangekomen in het dorp was de helft van het water er al uitgelekt. Uit die kruik met een barst. Uit die andere kruik niet: alles zat er nog in.

De kruik met een barst werd er verdrietig van en zei: "ik kan ook niks ... aan mij heb je niet veel, moet je nou kijken, de helft van het water is weg. Neem voor mij maar een ander – eentje zonder barst." Maar toen zei de andere kruik: "hé joh, dat zeg jij nou wel. [2] Maar heb je wel gezien dat er langs jouw kant van de weg – van de waterput naar het dorp – allemaal bloemen bloeien? [kijk, hier zie je

het] Weet je hoe dat komt? Dat komt door al die waterdruppels die door jou barst steeds langs de kant van de weg op de grond vallen!”

“Hé ja”, zei de kruik-met-de-barst, “inderdaad. Dat had ik nog niet eens gezien.”

[3] Het is maar een verhaaltje dat ik eens ergens hoorde. Wat het laat zien is:

Eén: Het hoeft niet perfect. Dat is ook niet wat de Bijbel zegt. Er staat niet: je moet de dingen die je doet perfect doen, anders is het waardeloos. We hebben gelezen dat Paulus een aantal gaven opsomt. Maar is het je opgevallen dat hij niet zegt: “wie ergens *heel goed* in is, die moet die gave inzetten?” En al helemaal niet: “wie *het beste* in de gemeente is in dit of dat, die moet dat maar als taak krijgen. *En de rest niet.*”

Kijk maar weer even naar die twee tekeningen. Prachtig gemaakt door Ilja en Nanouk. Zou ik niet kunnen. Die gave heb ik niet. En Ilja en Nanouk duidelijk wel!

Alleen: zijn zij nou de besten van ons allemaal? Zou natuurlijk kunnen. Maar ik denk dat er best heel wat meer zijn die mooie tekeningen of schilderijen kunnen maken, die we dan ’s zondags op de beamer kunnen gebruiken.

Zou het nog mooier, nog beter kunnen? [gevaarlijk ...!] Misschien wel. Vast [ikke niet dus] – maar daar gaat het niet om. Dan zou er nooit meer iemand een tekening willen maken. Want ja, het kan altijd beter. En jij bent natuurlijk niet de beste ...

Nee, gewoon je gave inzetten. Zoals Ilja en Nanouk hebben gedaan.

Wat wil ik dus zeggen? Dit: je hoeft helemaal niet met kop en schouders boven de rest uit te steken om iets te kunnen of mogen doen. Sterker nog, Paulus maakt duidelijk: iedereen inzet is nodig.

Anders functioneert het lichaam niet. Hij bedoelt: de gemeente.

Da’s één.

En dan kom ik gelijk bij wat dit verhaaltje nog meer duidelijk maakt.

Het verhaaltje maakt nog iets duidelijk. Namelijk: **denk niet te klein van jezelf**. Zeg niet: wat heeft het nou te betekenen, mijn bijdrage? → Want het kan zomaar zijn dat er door jouw bijdrage iets opbloeit op plekken waar je het niet verwacht. Wat je niet zo had bedoeld. Het kruikje met de barst bracht maar half zoveel water naar het dorp, maar had ondertussen er wel voor gezorgd dat er langs de kant van die weg iets opbloeide.

[4=zwart]

Het tweede is dus: zeg niet “ik ben eigenlijk niet nodig; aan mij heb je niet veel of zelfs: niks”.

Dat is ook wat de Bijbel duidelijk maakt, dat je *wel* nodig bent.

Dat is wat Paulus hier doet met het beeld van het lichaam. Hij vergelijkt de gemeente met een lichaam. Lijf.

Samen zijn we één lichaam. Ergens anders heeft hij het over het lichaam *van Christus*. Als gemeente ben je samen het lichaam van Christus. En als individuele leden ben je allemaal een lichaamsdeel. Om precies te zijn: allemaal verschillende lichaamsdelen.

Nou, als je iets weet van het menselijk lichaam dan weet je dat er ontzettend veel lichaamsdelen zijn.

[5] Handen, voeten, ogen, oren, neus, mond, benen, vingers, nier, lever, maag en ga zo maar door.

Dat zijn er nog maar een paar. Er zijn heel grote en heel kleine. Wel duizenden denk ik [hier staan er maar een paar!]. En al die lichaamsdelen zijn nodig om dat lichaam goed te laten functioneren. Ook de kleintjes. Vaak hebben we dat niet in de gaten, maar je merkt het als er een keer iets mis is. Soms maar een kleinigheid – maar daar kun je dan behoorlijk last van hebben.

Dus dit is wat Paulus wil zeggen: **iedereen is nodig**. Het staat er zo, in vers 5: we zijn elkaars lichaamsdelen. We hebben elkaar dus ook echt nodig! Dat gaat dus verder dan wat we vaak – op zich terecht – zeggen: we zijn aan elkaar gegeven. We horen bij elkaar, omdat we samen geloven in de ene God en Vader, die we in het bijzonder hebben leren kennen door Jezus [6]. Dat verbindt ons aan elkaar. Samen zijn we ‘in Christus’. Dat is wat dit plaatje zo mooi laat zien [van Jezus met wij daarin, a.h.w. als lichaamsdelen].

Maar er wordt dus méér gezegd, namelijk: **iedereen is nodig, we hebben elkaar ook nodig**[6.1]. Juist omdat we verschillend zijn. Juist omdat de één die gave heeft en de ander die en weer een ander nog weer een andere gave. Zo is dat met een lichaam. Elk lichaamsdeel moet ook een aparte functie hebben. Juist dat maakt het tot een goed functionerende eenheid. Als we allemaal – ik zeg maar wat – een oor zouden zijn of een duim, wat moet het dan worden? Dat gaat vast niet goed. Dat is geen lichaam.

En *daarom* zijn er verschillende gaven. Op *dat* woord valt hier de nadruk: **verschillend**. [6.2] En let op wat er bij staat: gaven worden **in genade** geschonken [6.3]. Door God. Niemand is minder, niemand is meer [Elly&Rikkert]. Niemand kan zeggen: “kijk mij nou eens”. Want je krijgt alles wat je hebt van God. Ook de gaven en talenten die je hebt.

[Hij geeft je het leven. Vandaag: Niek en Sofie. Heel duidelijk: wonderen van God. Wat gaat er van ze worden? Welke gaven zullen ze blijken te hebben? Verrassing om te mogen zien/ontdekken: als ouders. En Niek en Sofie zelf natuurlijk]

[7] Laten we eens naar die gaven gaan kijken. Paulus noemt er 7. Hier staan ze even op een rijtje:

1. Profeet
2. Helper [NBV: bijstand verlenen].
3. Leraar
4. Aanspreker [NBV: troosten, maar kan zowel troosten als vermanen zijn, dus: aanspreken]
5. Uitdeler
6. Organisator
7. Bewijzer van barmhartigheid

Dat wil niet zeggen dat er niet meer zijn. Op andere plekken noemt hij ook andere gaven. Maar met deze 7 komen we een heel eind. Ik heb ze even als ‘types’ neergezet.

Types dus. Je kent dat wel, denk ik. Als ik even één voorbeeldje geef: de organisator. Je hebt echt mensen die zijn van dat type. Kunnen goed organiseren, nemen ook gauw zo’n rol op zich, zonder erbij na te denken.

Her en der overlappen de types elkaar. Maar dat terzijde. Ik ga ze niet alle 7 bespreken – maar ga bij drie van deze 7 even een paar dingen noemen.

Profeet. Daar kijken we misschien een beetje raar van op. Niemand van ons is toch een profeet? Maar wat hier wordt bedoeld is dat iemand de gave heeft om wat er in de Bijbel staan uit te leggen en toe te passen voor vandaag.

Helper. Heel algemeen. Hand- en spandiensten verrichten. Een voorbeeld. Ik herinner me nog goed een gemeenteavond van heel wat jaren geleden. Het ging over evangelisatiewerk. Op een gegeven

moment nam de koster het woord. En wat hij zei zal ik niet gauw vergeten. Hij zei – even vrij weergegeven: “ik ben niet zo’n profeet. Ik ben ook niet zo’n leraar [de volgende die we tegenkomen]. Maar wat ik wel kan is: koffie schenken. Even een vriendelijk woordje erbij. Sfeer maken. Laat mij dat doen – die gave heb ik.” En sinds die avond is dat ‘de gave van het koffieschenken’ gaan heten.

Uitdeler. Nu kan Paulus hier twee dingen bedoelen. 1: mensen die iets uit te delen hebben. Rijk zijn. Dat is dan hun gave. Niet zozeer dat ze rijk zijn. Want rijkdom kun je misbruiken. Of alles voor jezelf houden. Maar de gave is dan: dat je vanuit het besef dat je alles van God krijgt, ook je rijkdom – dat je vanuit dat besef uitdeelt aan anderen. Laat ik maar zeggen de gave van de gulheid. 2: en ik denk dat Paulus dat hier vooral bedoelt. Ik verbind het gelijk maar even met deelzondag [vandaag]. We delen uit. Van wat we aan overvloed hebben. Maar ik denk dat hij hier vooral bedoelt: de gave hebben om wat ingezameld is ook echt uit te delen. In het voorbeeld van deelzondag: de deuren langs te gaan om de minima in ons dorp een doos met eerste levensbehoeften te geven. En dat dan met warmte en liefde te doen. Dan ben je een echte uitdeler.

Dat even bij een paar van deze 7.

[praat even met elkaar: welk type ben jij? Hoe schat die ander jou in?] [even uitvragen]

Zingen: NLB gezang 970

Deel 2

[8=zwart]Ik wil verder gaan en het even hebben over dat ‘moeten’. In de NBV staat er steeds: wie die-of-die-gave heeft, *moet* die zus-of-zo inzetten. Nou is moeten een woord dat nogal eens weerstand oproept. Iemand in het voorbereidingsgroepje zei: ik word al moe als ik dit stukje lees. Ik moet weer van alles. En dan natuurlijk gaven en talenten ontdekken en hup ... daar moeten we die weer inzetten.

Ik weet niet of het een troost is, maar de NBV vertaalt hier wat dwingend, want dat moeten staat er niet in de grondtekst. De focus in dit stukje is niet het moeten. Maar – ik zei het al: op het **verschillend** zijn van de gaven die we individueel hebben.

Paulus wijst ons er simpelweg op: er zijn verschillende gaven, de één heeft meer dit de ander meer dat. Je hebt wat God je in zijn genade heeft gegeven. En ja, inderdaad, het is een Bijbelse opdracht om elkaar te helpen. Dus daar zit een stukje ‘moeten’ – als je dat woord wilt gebruiken. Als je samen één lichaam bent – ja, dan werkt dat lichaam niet goed of zelfs slecht als allerlei lichaamsdelen niks doen.

Maar de specifieke aansporing van dit gedeelte is dus: ben jij het type leraar: wees dan ook een leraar. En dat kun je omdraaien: ben je niet het type leraar, wees dan *geen* leraar! Beetje gevaarlijk wat ik nu zeg, we hebben immers net een oproep gedaan om je in te zetten voor jeugdwerk [nieuwe opzet]. Zeg ook niet te gauw: ik heb die-of-die gave niet. En denk ook weer even aan dat ene kruikje met die barst ...

En als dienen goed bij je past, wees dan een dienaar. Of organisator. Vandaag zouden we iets zeggen als: “ga in je kracht staan”. Gebruik die. Vanuit de Bijbel: gebruik je specifieke gave. Gave: mooier woord dan ‘je eigen kracht’. Want wat jij hebt aan kracht, heb je gekregen. ’t Is een gave!

Weet je wat er dan gebeurt? Om te beginnen: het lichaam als geheel zal beter functioneren. Maar wat zou er met jezelf gebeuren? Ik denk dat het zo is dat als jij je inzet – dat er dan dingen kunnen loskomen. Van het één kan het ander komen. Soms ontdek je zo gaven bij jezelf – of zien anderen die. Ik denk dat zo je geloof ook kan gaan groeien. Gewoon door betrokkenheid bij het lichaam.

Ik haal dit even expres naar voren. Misschien heb je tot nu toe geluisterd naar deze preek en denk je: ja mooi allemaal, maar ik heb eigenlijk niet zoveel met het geloof. Het leeft niet zo voor me. En ik heb dus ook niet veel zin om me in te zetten. En al helemaal niet als – bijvoorbeeld – leraar, terwijl ik wel het type leraar ben. Want moet ik een ander iets leren waar ik zelf niet zo van overtuigd ben.

Nou, dat snap ik. Dan is die gave [blijft het!] op dit moment geblokkeerd. Voor een deel geblokkeerd. Want wie weet ben je wel hartstikke handig met computers en kun je, bijvoorbeeld in de wijk, anderen goed uitleggen hoe internet, email enzovoort werkt. Computerproblemen oplossen en uitleggen hoe iemand als het weer gebeurt het zelf kan doen. Dienen en leraar zijn tegelijk zegmaar.

Kijk – en dan blijf je dus actief in dat lichaam. Blijft er interactie met andere lichaamsdelen. Misschien wel een goede, liefdevolle en begripvolle profeet. Of een aanspreker, een trooster, bemoediger. En wie weet gebruikt de Geest die dan wel. En als de Geest het overneemt, wie weet wat er dan allemaal vrijkomt bij je. Soms zie ik dat ook gebeuren!

Misschien heb je best vrije tijd om zoiets te doen. Als je 20 uur per week besteedt aan gamen – ik zeg daar verder niks van, behalve: zouden er dan een paar uurtjes afkunnen om bijvoorbeeld te doen wat ik net zei? Anderen helpen met computerproblemen? Of heel iets anders: [vul in]
Of als jij een je mobiel een flink aantal uur per week samen hebben. Lekker appen met ...
Misschien ... [vul in: voorbeelden]

Dus: blijf in het lichaam. Doe naar vermogen mee. Zo mag je anderen tot zegen zijn. Zo mogen we elkaar tot zegen zijn. Om in het beeld te blijven: zo zijn we elkaar tot een hand en een voet. Dat is nou discipelschap ten voeten uit.

* * *

[9]Tenslotte nog iets over de kruik met de barst. Ik wil dit beeld nog wat 'oprekken'.

Zou het zo kunnen zijn dat de barst zelf – dat die de gave is? Misschien geen makkelijke gave om te hebben.

Wat die barst – het kan een bepaalde ziekte of beperking zijn. Misschien ben je wel aan huis gekluisterd. [en luister je nu mee]. Geen gave om zelf nou direct heel vrolijk van te worden. Maar misschien is jouw gave dan wel dat jij ondanks alles toch vol vertrouwen bent. En dat anderen dat aan je merken, van je horen. Als ze bij je komen. Als zij op hun beurt hun gaven inzetten voor jou.

Misschien voel je je wel zo'n gebarsten kruik. Maar wat die barst ook is – en dat kan best heel lastig voor je zijn:

Doordat je er bent kun je al een gave zijn. Hoe waar is dat trouwens niet voor wat we Koningskinderen zijn gaan noemen! Wat een spiegel houden ze ons soms voor.

Een barst, van welke aard dan ook – je gunt het niemand. Soms kan het lek verholpen worden. En waar dat gebeurt – daar komen dan misschien weer andere gaven bovendien.

Sommige barsten zijn tijdelijk. Kan heel pijnlijk zijn als er iets barst. En genezing ook. Maar ondertussen – misschien bloeien er juist vanwege jouw barst bloemen langs de kant. Je ziet ze niet. Of nog niet. Later misschien.

Soms kun je niet geven. Of niet wat je graag zou willen. Of niet wat je normaal gesproken wel geeft. Bedenk dan dat een gave ook een *gave* is.

Ga je niet schuldig voelen over iets wat jou niet gegeven is. Of op dit moment niet gegeven is. Als je even niks te geven hebt: wie weet krijg je dan de gave van het ontvangen. Er is een tijd van geven: je tijd, je energie, je organisatietalent, je leraar-zijn enz. En er is een tijd van ontvangen. Vind daar maar rust in.

Zo werkt dat in het lichaam van Christus. We vullen elkaar aan. Nemen van elkaar over. Daar gaat een getuigenis van uit [onderwerp eerdere keer], en dan vooral als het in liefde gebeurt. Na dit stukje gaat het daar meteen over: de liefde. “Laat uw liefde oprecht zijn.” Dat overtuigt, ook als het niet allemaal vlekkeloos verloopt. Als het echt nog wel beter kan. We zijn ook met elkaar geen toptalenten. En hier staat ook niet dat we dat moeten zijn. Nee, naar de mate/genade waarin het ons geschonken is. Maar als het met liefde gepaard gaat, wordt in zwakheid des Heren kracht volbracht. Dat merk je dan ook echt wel, dat voel je, dat ruik je en proef je. Dat is nou de smeerolie van de liefde.

[10 – laten staan tot lied na de preek begint] Daarom nog een keer de oproep: doe als lid van het lichaam mee. Zet je in, laat je inzetten. Groei mee met het lichaam. Het zal je goed doen.